

Dr. Szabó László
főiskolai docens

Repülő Sárkány-Hajtómű Tanszék, szakcsoportvezető

**A "VERÉB" felsőszárnyas motoros könnyűrepülőgép -számítógéppel
segített-repülés mechanikai elemzése**
III. rész

A **REPÜLÉSTUDOMÁNYI ÉS KIKÉPZÉSI KÖZLEMÉNYEK** előző két számában hasonló címen megjelent cikkeim befejező része az alábbi munkám, amely az ott bemutatott repülés mechanikai elemzés kiegészítő adatai és a számítás metodikája után a kapott eredményeket foglalja össze.

11. A repülés mechanikai elemzés gyakorlati végrehajtása, az elemzés eredményei

A "VERÉB" repülőgép repülés mechanikai elemzés gyakorlati végrehajtásához a következő számítógépes szoftvereket használtam fel:

"A" Dr. Gausz T. (BME):	SRÓF
"B" Labodics J. (AEROPLEX):	ULTRAKÖNNYŰ REPÜLŐGÉPEK REPÜLÉS MECHANIKAI ÉS STA- BILITÁS SZÁMÍTÁSA
"C" Dr. Bálint - Dr. Tátrai:	GYAKORLATI STATISZTIKAI SZÁ- MÍTÁSOK
"D"	QUATTRO

11.1. EREDMÉNYEK

Az elméleti témarész 3.1 pontja alapján a várható sebességekhez tartozó Reynolds-szám $1,56 \cdot 10^6$ - $4,26 \cdot 10^6$ közötti értéket vesz fel, ezért

POLÁRISOK
INPUTJAI

Cy	alfa	Cxpr *(E -3)	Cxi *(E -3)	Cx szárny *(E -3)	Cx káros *(E -3)	Cx rg *(E -3)
-0.30	-7.2	10.0	5.075	15.075	40.170	55.245
-0.25	-6.8	9.5	3.524	13.024	40.170	53.194
-0.20	-6.4	9.0	2.256	11.256	40.170	51.425
-0.15	-6.0	8.5	1.269	9.769	40.170	49.939
-0.10	-5.7	8.1	0.564	8.664	40.170	48.834
-0.05	-5.3	7.9	0.141	8.041	40.170	48.211
0.00	-4.8	7.6	0.000	7.600	40.170	47.770
0.05	-4.4	7.3	0.141	7.441	40.170	47.611
0.10	-3.8	7.1	0.564	7.664	40.170	47.834
0.15	-3.0	7.0	1.269	8.269	40.170	48.439
0.20	-2.5	6.8	2.256	9.056	40.170	49.225
0.25	-2.2	6.7	3.524	10.224	40.170	50.394
0.30	-1.5	6.7	5.075	11.775	40.170	51.945
0.35	-1.1	6.7	6.908	13.608	40.170	53.778
0.40	-0.4	6.8	9.022	15.822	40.170	55.992
0.45	0.0	6.9	11.419	18.319	40.170	58.489
0.50	0.6	7.1	14.098	21.198	40.170	61.367
0.55	1.4	7.3	17.058	24.358	40.170	64.528
0.60	2.0	7.5	20.301	27.801	40.170	67.970
0.65	2.5	7.7	23.825	31.525	40.170	71.695
0.70	3.0	7.8	27.631	35.431	40.170	75.601
0.75	3.6	8.0	31.720	39.720	40.170	79.890
0.80	4.3	8.3	36.090	44.390	40.170	84.560
0.85	5.0	8.6	40.742	49.342	40.170	89.512
0.90	5.6	8.8	45.676	54.476	40.170	94.646
0.95	6.3	9.3	50.892	60.192	40.170	100.362
1.00	7.0	9.7	56.391	66.091	40.170	106.260
1.05	7.4	10.2	62.171	72.371	40.170	112.540
1.10	8.2	10.6	68.233	78.833	40.170	119.002
1.15	8.9	11.0	74.577	85.577	40.170	125.746
1.20	9.6	11.5	81.202	92.702	40.170	132.872
1.25	10.4	11.9	88.110	100.010	40.170	140.180
1.30	10.8	12.6	95.300	107.900	40.170	148.070
1.35	11.6	13.7	102.772	116.472	40.170	156.642
1.40	12.3	14.7	110.526	125.226	40.170	165.395
1.45	12.8	15.7	118.561	134.261	40.170	174.431
1.50	13.6	16.8	126.879	143.679	40.170	183.849
1.55	14.7	18.7	135.478	154.178	40.170	194.348
1.60	15.2	20.5	144.360	164.860	40.170	205.030
1.65	16.4	22.2	153.523	175.723	40.170	215.893
1.70	18.0	24.0	162.969	186.969	40.170	227.139

1. táblázat

a rendelkezésemre álló profilpolárisok közül a $2,0 \cdot 10^6$ Reynolds-számhoz tartozót tekintem kiinduló függvénynek. Ez alapján:

$$C_{y_{max}} = 1,7$$

$$\alpha_{kz} = 18^\circ$$

$$a_0 = 5,958$$

$$\lambda = 7,114$$

$$\lambda_{eff} = 6,039$$

$$a = 4,704$$

A szárny és a repülőgép polárisainak meghatározását az elméleti alapok 3.3 és 3.4 pontjaiban foglaltak alapján hajtottam végre, aminek eredményeit, valamint a káros ellenállások összefoglaló táblázatos értékeit 1 - 2. táblázat és az 1 - 4. ábra reprezentálja.

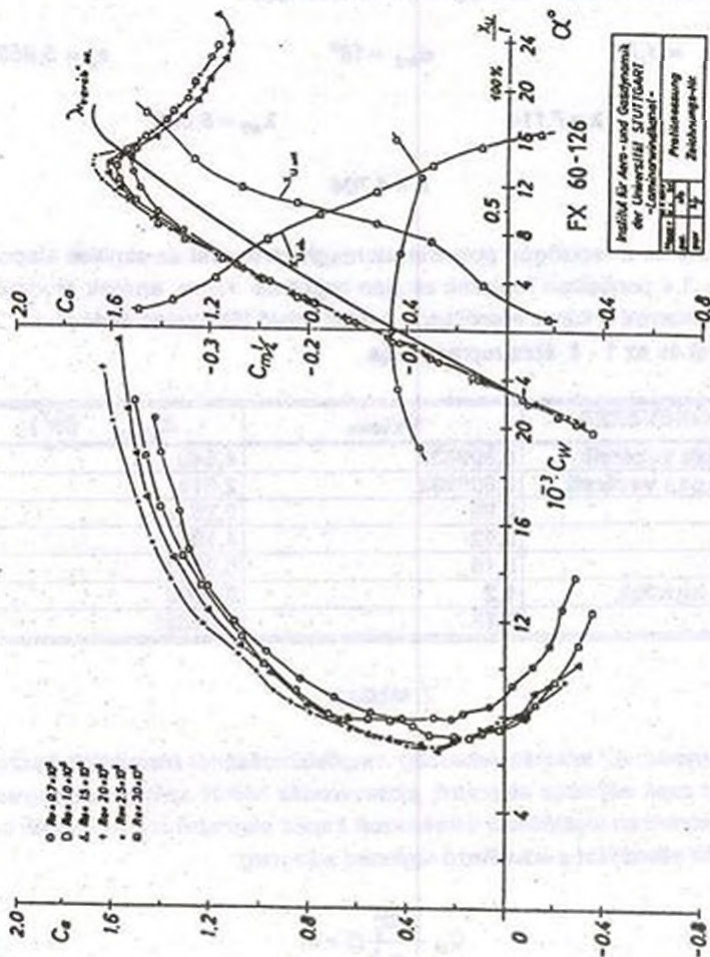
MEGNEVEZÉS	$C_{x_{káros}}$	$A_{előre}$ (m ²)
Vízszintes vezérsík	0,009932	4,648
Függőleges vezérsík	0,009932	2,514
Motor	0,09	0,28
Törzs	0,12	4,188
Futómű	0,15	0,2123
Vezérlő huzalok	1,2	0,0008
Dúcok	0,15	0,01831

2. táblázat

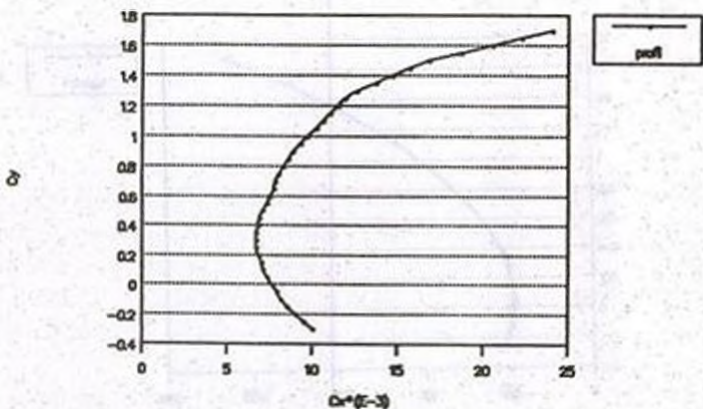
Megjegyzés: Az indukált sebesség meghatározásánál bemutatott összefüggés csak elliptikus alaprajzú, elcsavarodás nélküli szárnyra érvényes. A gyakorlatban legtöbbször alkalmazott trapéz alaprajzú szárny esetén az indukált ellenállást a következő egyenlet adja meg:

$$C_{x_i} = \frac{C_y^2}{\pi \lambda} (1 + \delta)$$

Ahol δ -t (a trapézviszony [szárnyvéghúr és a szárnyközéphúr viszonya]) a λ függvényében az [1.] szakirodalom 45. oldal 22/a ábrából kapjuk. Adataimnak megfelelően; $\delta = 0,07$.

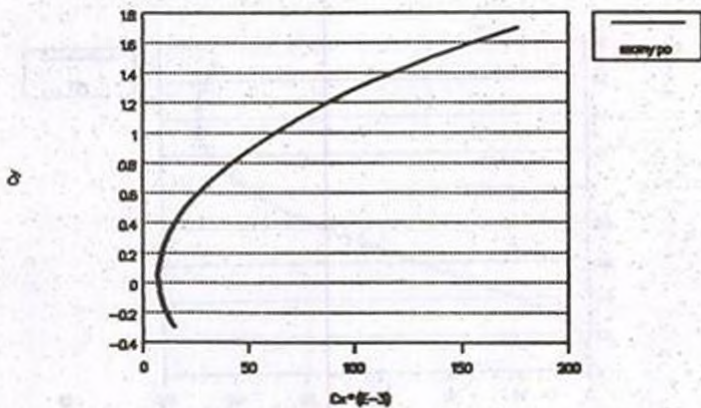

A "VERÉB" REPÜLŐGÉP PROFIL POLÁRISA

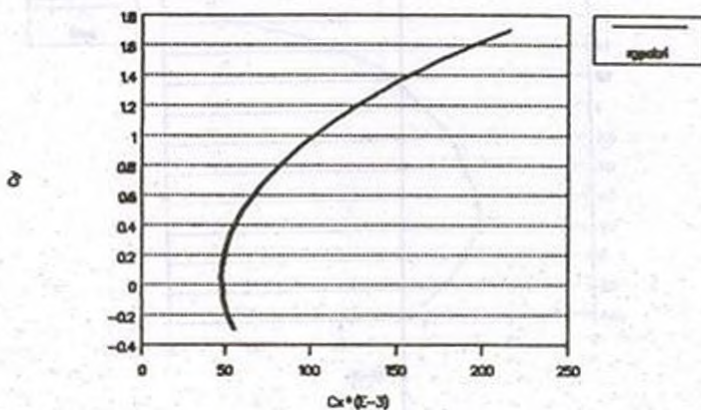
2. ábra

A "VERÉB" REPÜLŐGÉP SZÁRNY POLÁRISA

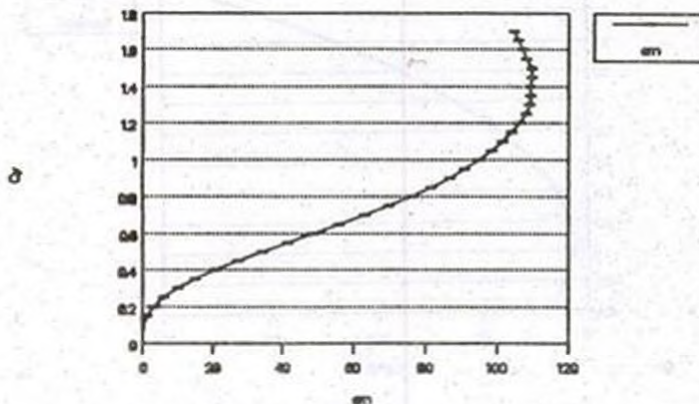
3. ábra

A "VERÉB" REPÜLŐGÉP POLÁRISA

4. ábra

A "VERÉB" REPÜLŐGÉP "em" GÖRZÉJE

5. ábra

EMELKEDÉSI-SZÁM MEGHATÁROZÁSA

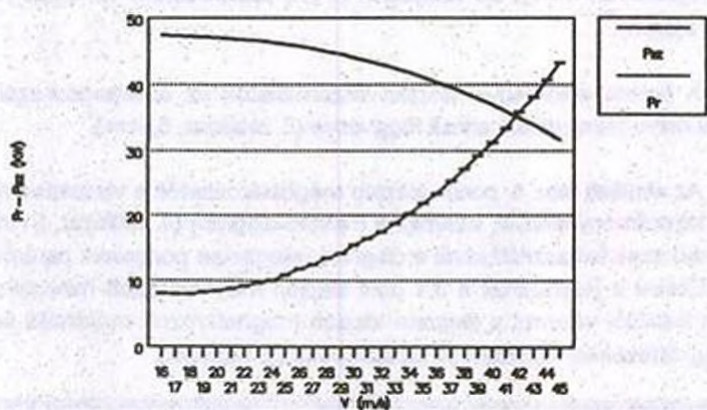
Cy	Cx rg * (E -3)	Cy ³	Cx rg ²	em
-0.30	55.245			
-0.25	53.194			
-0.20	51.425			
-0.15	49.939			
-0.10	48.834			
-0.05	48.211			
0.00	47.770	0.000000	0.000000	0.0000
0.05	47.411	0.000125	0.002248	0.0556
0.10	47.934	0.001000	0.002298	0.4352
0.15	48.539	0.003375	0.002356	1.4325
0.20	49.225	0.008000	0.002423	3.3015
0.25	50.394	0.015625	0.002540	6.1526
0.30	51.945	0.027000	0.002698	10.0064
0.35	53.778	0.042875	0.002892	14.8252
0.40	55.992	0.064000	0.003135	20.4138
0.45	58.489	0.091125	0.003421	26.6373
0.50	61.367	0.125000	0.003766	33.1920
0.55	64.528	0.166375	0.004164	39.9569
0.60	67.970	0.216000	0.004620	46.7534
0.65	71.695	0.274625	0.005140	53.4274
0.70	75.601	0.343000	0.005716	60.0118
0.75	79.890	0.421875	0.006382	66.1004
0.80	84.560	0.512000	0.007150	71.6048
0.85	89.512	0.614125	0.008012	76.6468
0.90	94.646	0.729000	0.008958	81.3806
0.95	100.362	0.857375	0.010073	85.1195
1.00	106.260	1.000000	0.011291	88.5639
1.05	112.540	1.157625	0.012665	91.4009
1.10	119.002	1.331000	0.014162	93.9867
1.15	125.746	1.520875	0.015812	96.1839
1.20	132.872	1.728000	0.017655	97.8757
1.25	140.180	1.953125	0.019650	99.3933
1.30	148.070	2.197000	0.021925	100.2066
1.35	156.642	2.460375	0.024537	100.2736
1.40	165.495	2.744000	0.027389	100.1872
1.45	174.531	3.048625	0.030461	100.0826
1.50	183.649	3.375000	0.033727	100.0687
1.55	194.348	3.723875	0.037771	98.5903
1.60	205.030	4.096000	0.042037	97.4375
1.65	215.893	4.492125	0.046610	96.3771
1.70	227.139	4.913000	0.051592	95.2280

3. táblázat

PENAUD-DIAGRAM INPUTJAI

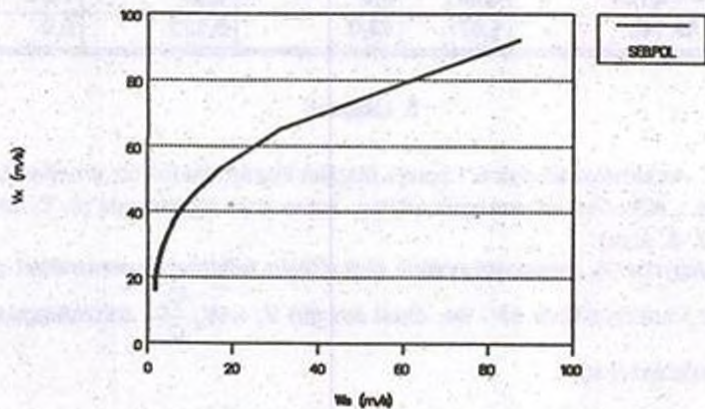
V (m/s)	Cy	Cx	Cx/Cy	Fsz (N)	Psz (KW)	Pr (KW)
16	1.656	0.215	0.1299	532.4474	8.5192	47.40
17	1.467	0.175	0.1193	489.2538	8.3173	47.35
18	1.308	0.148	0.1131	463.8793	8.3498	47.28
19	1.174	0.126	0.1073	440.0237	8.3605	47.18
20	1.060	0.113	0.1066	437.2570	8.7451	47.06
21	0.961	0.100	0.1041	426.6158	8.9589	46.90
22	0.876	0.092	0.1051	430.7562	9.4766	46.71
23	0.801	0.084	0.1048	429.8662	9.8869	46.49
24	0.736	0.077	0.1046	429.0536	10.2973	46.24
25	0.678	0.073	0.1077	441.3684	11.0342	45.96
26	0.627	0.069	0.1101	451.2260	11.7319	45.64
27	0.581	0.065	0.1118	458.3943	12.3766	45.28
28	0.541	0.063	0.1165	477.8097	13.3787	44.89
29	0.504	0.061	0.1210	496.2770	14.3920	44.45
30	0.471	0.059	0.1253	513.6802	15.4104	43.98
31	0.441	0.057	0.1292	529.9032	16.4270	43.47
32	0.414	0.056	0.1353	554.7359	17.7515	42.92
33	0.389	0.054	0.1388	568.8791	18.7730	42.33
34	0.367	0.053	0.1459	598.2875	20.3418	41.69
35	0.346	0.053	0.1532	628.0732	21.9826	41.01
36	0.327	0.052	0.1590	651.9385	23.4698	40.29
37	0.310	0.052	0.1670	684.6873	25.3334	39.52
38	0.294	0.051	0.1748	716.6100	27.2312	38.70
39	0.279	0.051	0.1830	750.4084	29.2659	37.84
40	0.265	0.051	0.1906	781.6452	31.2658	36.93
41	0.252	0.050	0.1987	814.7113	33.4032	35.97
42	0.240	0.050	0.2081	853.2315	35.8357	34.97
43	0.229	0.050	0.2160	885.4018	38.0723	33.91
44	0.219	0.049	0.2252	923.3165	40.6259	32.81
45	0.209	0.049	0.2341	959.8855	43.1948	31.65

A "VERÉB" REPÜLŐGÉP "PENAUD-DIAGRAMJA"

6. ábra

A "VERÉB" REPÜLŐGÉP SEBESSÉGI POLÁRISA

7. ábra

A Goroscenko - Fedjajevszkij összefüggés konstans értékét -az inputoknak megfelelően- $k=1,3$ -ra választom az [1.] szakirodalom 42. oldal 18. ábrája alapján.

A poláris eredményei alapján kiszámíthatók az emelkedési-szám értékei illetve felrajzolható annak függvénye (3. táblázat, 5. ábra).

Az elméleti rész 4. pontja alapján meghatározhatók a vízszintes repülés teljesítmény igényei, valamint a Penaud-diagram (4. táblázat, 6. ábra), majd ezek felhasználásával a diagram jellegzetes pontjainak paraméterei. Ezeket a jellemzőket a 3.1 pont alapján meghatározott minimális-, fel- és leszálló, valamint a diagram alapján meghatározott maximális sebességi értékekkel tüntettem fel táblázatosan (5. táblázat).

SEBESSÉG (km/h)	C_y	α (fok)	Sikló-szám	Jóság-szám
$V_{\min} = 56,842$	-	-	-	-
$V_{\text{fel}} = 68,210$	-	-	-	-
$V_{\text{le}} = 73,894$	-	-	-	-
$V_{\max} = 149,000$	-	-	-	-
$V_{\text{opt}} = 78,124$	0,89	5,6	0,99	10,1
$V_{\text{st}} = 59,148$	1,57	15,0	0,122	8,2

5. táblázat

Az elméleti alapok 5.1 pontja alapján kiszámíthatók az emelkedési-, illetve a süllyedési sebességek értékei, illetve ezek függvényei (6-7. táblázat, 7-8. ábra).

Megjegyzés: A sebességi poláris ordinátáján feltüntetett paramétert (V_x) az [1.] szakirodalom 93 - 94. oldal alapján $V_x = W_{\infty} \frac{C_y}{C_x}$ összefüggéssel határoztam meg.

Az elméleti rész 6. pontja alapján az elérhető zuhanó sebesség nagysága:

SEBESÉGI POLÁRIS ÉRTÉKEI

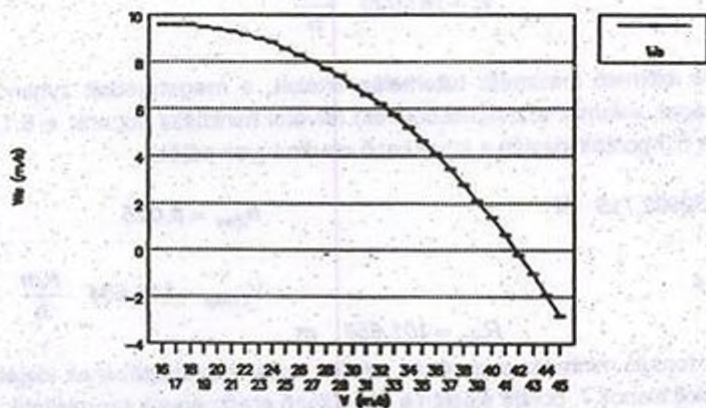
em	Cx rg * (E -3)	Cy	Ws (m/s)	Vx (m/s)
0.0556	47.411	0.05	87.300	92.068
0.4352	47.934	0.10	31.206	65.102
1.4325	48.539	0.15	17.201	53.155
3.3015	49.225	0.20	11.330	46.034
6.1526	50.394	0.25	8.300	41.174
10.0064	51.945	0.30	6.508	37.587
14.8252	53.778	0.35	5.347	34.798
20.4138	55.992	0.40	4.557	32.551
26.6373	58.489	0.45	3.989	30.689
33.1920	61.367	0.50	3.573	29.114
39.9569	64.528	0.55	3.257	27.760
46.7534	67.970	0.60	3.011	26.578
53.4274	71.695	0.65	2.817	25.535
60.0118	75.601	0.70	2.658	24.606
66.1004	79.890	0.75	2.532	23.772
71.6048	84.560	0.80	2.433	23.017
76.6468	89.512	0.85	2.352	22.330
81.3806	94.646	0.90	2.282	21.701
85.1195	100.362	0.95	2.231	21.122
88.5639	106.260	1.00	2.188	20.587
91.4009	112.540	1.05	2.153	20.091
93.9867	119.002	1.10	2.124	19.629
96.1839	125.746	1.15	2.099	19.197
97.8757	132.872	1.20	2.081	18.793
99.3933	140.180	1.25	2.065	18.414
100.2066	148.070	1.30	2.057	18.056
100.2736	156.642	1.35	2.056	17.718
100.1872	165.495	1.40	2.057	17.399
100.0826	174.531	1.45	2.058	17.097
100.0687	183.649	1.50	2.058	16.809
98.5903	194.348	1.55	2.073	16.536
97.4375	205.030	1.60	2.086	16.275
96.3771	215.893	1.65	2.097	16.027
95.2280	227.139	1.70	2.110	15.790

6. táblázat

We - V POLÁRIS ÉRTEKEI

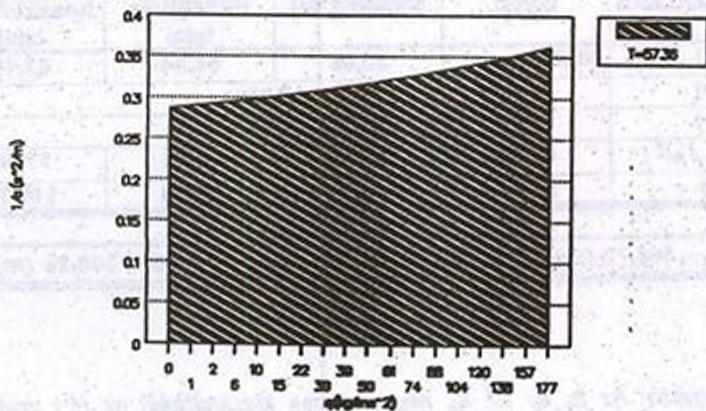
Ps _z (KW)	Pr (KW)	V (m/s)	We (m/s)
8.519	47.40	16	9.483
8.317	47.35	17	9.520
8.350	47.28	18	9.495
8.360	47.18	19	9.468
8.745	47.06	20	9.345
8.959	46.90	21	9.254
9.477	46.71	22	9.081
9.887	46.49	23	8.928
10.297	46.24	24	8.767
11.034	45.96	25	8.518
11.732	45.64	26	8.270
12.377	45.28	27	8.025
13.379	44.89	28	7.686
14.392	44.45	29	7.331
15.410	43.98	30	6.968
16.427	43.47	31	6.596
17.752	42.92	32	6.139
18.773	42.33	33	5.746
20.342	41.69	34	5.207
21.983	41.01	35	4.641
23.470	40.29	36	4.102
25.333	39.52	37	3.460
27.231	38.70	38	2.797
29.266	37.84	39	2.091
31.266	36.93	40	1.382
33.403	35.97	41	0.626
35.836	34.97	42	-0.211
38.072	33.91	43	-1.015
40.626	32.81	44	-1.906
43.195	31.65	45	-2.816

A "VERÉB" REPÜLŐGÉP EMELKEDŐ SEBESSÉGE

8. ábra

NEKIFUTÁSI ÚTHOSSZ MEGHATÁROZÁSA (FELSZÁLLÁS BÉTONRÓL)

9. ábra

$$V_z = 161,030 \frac{\text{Km}}{\text{h}}$$

Az elérhető maximális túlterhelés értékét, a megengedett zuhanó sebességet, valamint a zuhanásból való felvétel minimális sugarát a 6.1, 6.2 és a 6.3 pontok alapján a következő eredmények adják:

$$Y_{max} = 32903,715 \text{ N}$$

$$n_{max} = 8,025$$

$$n_{mag} = 4$$

$$V_{z,mag} = 113,684 \frac{\text{Km}}{\text{h}}$$

$$R_{min} = 101,654 \text{ m}$$

A forduló minimális sugarát és a teljes spirál végrehajtásának idejét az elméleti alapok 7. pontja alapján a következő eredmények szemléltetik:

$$R_{min} = 14,67 \text{ m}$$

$$t_{min} = 4,12 \text{ s}$$

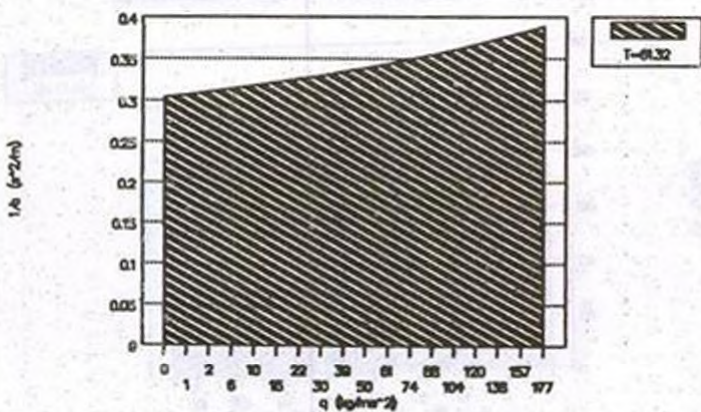
A fel- és leszálló úthossz meghatározását a 8. és 9. pontokban foglaltaknak megfelelően végeztem el.

FELSZÁLLÁS	beton	keménytala	rövidfüves tala	hosszfüves tala
$S_1 \text{ (m)}$	48,82	50,06	61,84	63,18
$S_2 \text{ (m)}$	← 17,28 →			
$S_3 \text{ (m)}$	← 29,91 →			
$T \text{ (kg / m}^2\text{)}$	67,36	61,32	63,61	77,40
$S \text{ (m)}$	94,01	97,25	99,03	110,37
LESZÁLLÁS				
$S'_1 = 144,78 \text{ (m)}$	$S'_2 = 158,21 \text{ (m)}$	$S' = 303,99 \text{ (m)}$		

8. táblázat

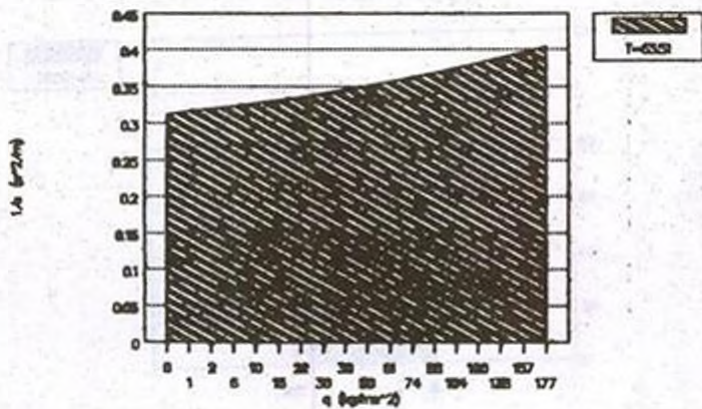
Megjegyzés: Az S_1 és az S'_1 nagyságának kiszámítását az [1.] szakirodalom 280 - 285. oldal 194. valamint 197. ábrája alapján végeztem el. Az integrál kifejezésben szereplő értéket úgy kaptam meg, hogy a q függvényében pontonként ábrázoltam az $1/a$ változását, majd a görbe alatti te-

NEKIFUTÁSI ÚTHOSSZ MEGHATÁROZÁSA (FELSZÁLLÁS KEMÉNY TALAJRÓL)

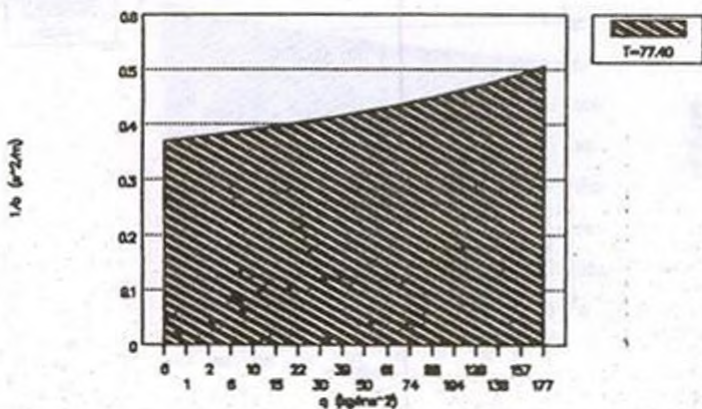
10. ábra

NEKIFUTÁSI ÚTHOSSZ MEGHATÁROZÁSA (FELSZÁLLÁS RÖVID FŰVES TALAJRÓL)

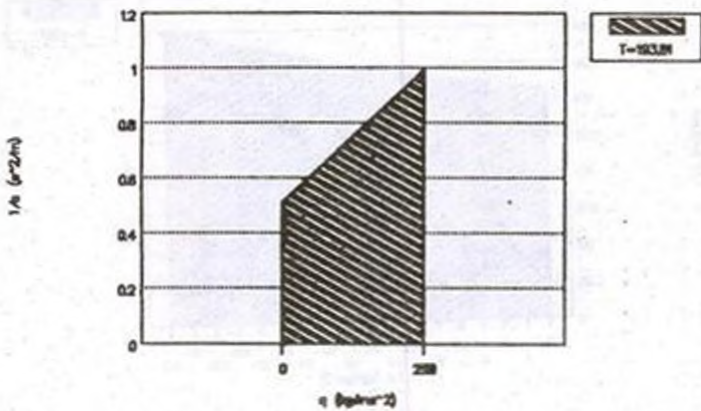
11. ábra

NEKIFUTÁSI ÚTHOSSZ MEGHATÁROZÁSA (FELSZÁLLÁS HOSSZÚ FÜVES TALAJRÓL)

12. ábra

LESZÁLLÁSI ÚTHOSSZ MEGHATÁROZÁSA (S₂ SZAKASZ)

13. ábra

rületet (T) kiszámítottam. Ha ezt az értéket osztjuk a p értékével, akkor a keresett útszakaszt kapjuk (8. táblázat, 9-13. ábra).

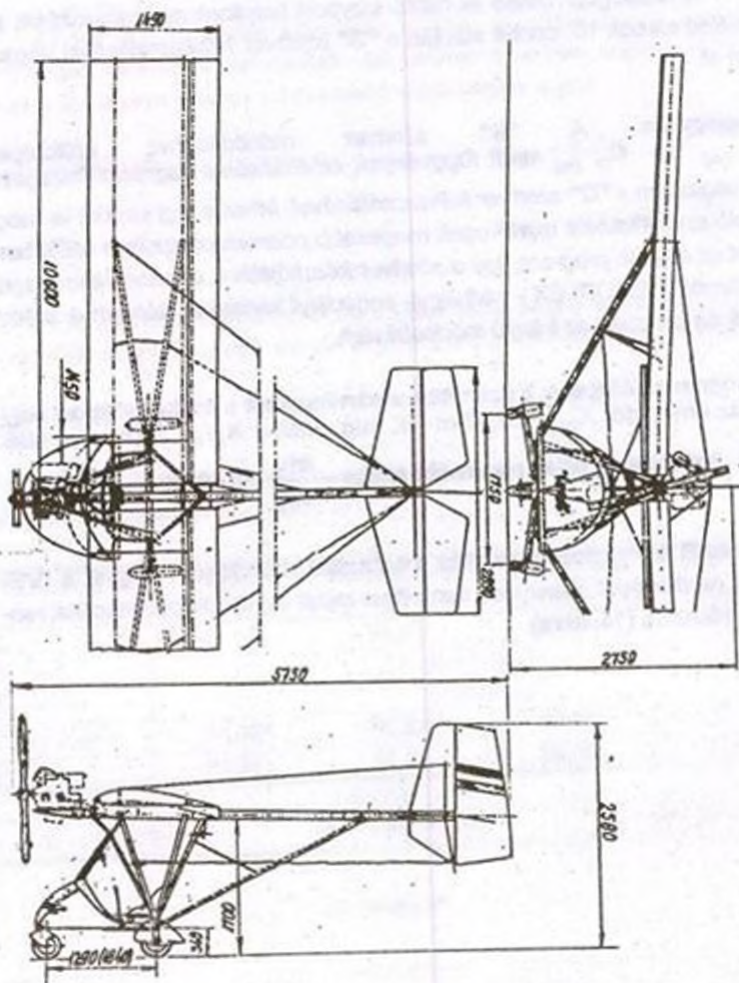
A repülőgép mellső és hátsó súlypont helyének meghatározását az elméleti alapok 10. pontja alapján a "B" szoftver felhasználásával végeztém el.

Megjegyzés: A "B" szoftver működéséhez szükséges $C_x(\alpha)$ és $C_m(\alpha)$ input függvények előállításához regresszióvizsgálatot végeztem a "C" szoftver felhasználásával. Mivel a regressziót -a megfelelő szignifikancia miatt- csak magasabb polinommal tudtam előállítani, mint az eredeti program, így a szoftver készítőjétől -Labodics János repülőmérnök [AEROPLEX - Ferihegy]- engedélyt kaptam a számítógépes program ez irányú módosítására.

A programot lefuttatva a számítás eredményeként a mellső súlypont helyzet az orrponttól $X_{spm} = 0,83 \text{ m}$ -re, míg a hátsó $X_{spn} = 1,33 \text{ m}$ -re található.

A statikai stabilitás maximális értéke $-\frac{\partial m_x}{\partial C_y} = 0,19459$ -re adódott.

Végezetül bemutatom a repülés mechanikai számításom tárgyát a "VERÉB" repülőgépet, amelynek sematikus rajzát az építők bocsájtották rendelkezésemre (14. ábra).

14. ábra

IRODALOMJEGYZÉK

- [1] **Rácz Elemér:** A repülés mechanikája
TK. Budapest. 1953.
- [2] **Dr. Rácz Elemér:** Repülőgépek
TK. Budapest. 1978.
- [3] **Rácz Elemér:** Repülőgéptervezés
TK. Budapest. 1955.
- [4] **Rudnai Guido:** Repülőgépek gyártása és javítása
TK. Budapest. 1954.
- [5] **Dr. Steiger István:** Repülőgépek és hajók
TK. Budapest. 1984.
- [6] **Végh Pál:** Ultrakönnyű repülőgépek aerodinamikai
elemzése
Diplomaterv, BME. 1986.
- [7] **Labodics János:** Ultrakönnyű repülőgép számítógéppel
támogatott repülésmechanikai és aero-
dinamikai tervezése
Diplomaterv, BME. 1992.
- [8] **Dr. Gausz Tamás:** A felhajtóerő és indukált ellenállás
Kézirat, BME. 1990.
- [9] **Dr. Druber J. - Dr. Blahó M.:**
Folyadékok mechanikája
TK. Budapest, 1971.

- [10] **R. D. Campbell - I. Jones:**
The microlight flying manual
Aviation Training Publications
Granada 1982.
- [11] **Ann Welch:**
The complete Microlight Guide EP
Publishing Limited, Wakefield 1983.
- [12] **Nyéki L. - Nagy T.:**
Turbo Basic
LSI Oktatóközpont, 1991.
- [13] **Dr. Szabó L.:**
"VERÉB" felsőszármvas motoros
könnyűrepülőgép -néhány- repülés
mechanikai paramétereinek elemzése
Szakmérnöki diplomaterv, BME. 1994.
- [14] **Ferenczy L. - Gerő J.:**
QUATTRO
Számalk, Budapest, 1972.
- [15] **Bálint Á. - Tátral F.:**
Gyakorlati statisztikai számítások
Novotrade, Budapest. 1989.
- [16] **BME**
Műszaki hő- és áramlástan I/1, II.
TK., Budapest, 1988.